

บทบาทในการสนับสนุนห้องสมุดโรงเรียน
ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร



นางสาวอุรารัตน์ วงศ์ศิลป์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-341-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**The Role of Principals of Elementary Schools under the Bangkok
Metropolitan Administration in Supporting Libraries**

Miss Urarat Vongsilpa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

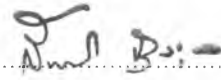
Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-341-6

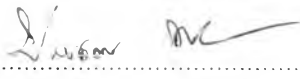
หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทในการสนับสนุนห้องสมุดโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
 ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวอรุรัตน์ วงศ์ศิลป์
ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ

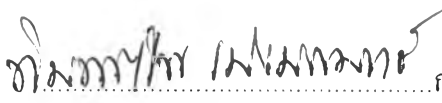
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต


 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ กุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ)

 กรรมการ
(อาจารย์ ดร. พิมพ์รำไพ เปรมสมิทธิ์)

 กรรมการ
(นางสุนทรี โง้วธนะวัฒน์)



อุรารัตน์ วงศ์ศิลป์ : บทบาทในการสนับสนุนห้องสมุดโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (THE ROLE OF PRINCIPALS OF ELEMENTARY SCHOOLS
UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION IN SUPPORTING
LIBRARIES) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ. 206 หน้า ISBN 974-634-341-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และ
ครูบรรณารักษ์ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อบทบาทในการสนับสนุนห้องสมุด
โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครในด้านวิชาการ ชุรการ บุคลากร กิจกรรม
นักเรียน และความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางใน
การปรับปรุงบทบาทและกำหนดนโยบายในการสนับสนุนและพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียนประถมศึกษา
การวิจัยครั้งนี้สอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูบรรณารักษ์ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร จำนวน 598 คน จาก 299 โรงเรียน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 374 ชุด คิด
เป็นร้อยละ 62.5

ผลการวิจัยพบว่าทั้งผู้บริหาร โรงเรียนและครูบรรณารักษ์เห็นว่าผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานครมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการสนับสนุนห้องสมุด โรงเรียนในระดับปานกลางและมีบทบาท
ที่ควรปฏิบัติในระดับมาก แต่เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาททั้ง 5 ด้าน แล้วพบว่าทั้ง 2 กลุ่มมี
ความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ทั้งสองกลุ่มยังมีความเห็นว่าผู้บริหาร
โรงเรียนมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงและควรปฏิบัติในด้านกิจการนักเรียนสูงกว่าบทบาทด้านอื่น ๆ

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C510460 MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
KEY WORD: THE ROLE OF PRINCIPAL/ELEMENTARY SCHOOL/BANGKOK METROPOLITAN
URARAT VONGSILPA : THE ROLE OF PRINCIPALS OF ELEMENTARY
SCHOOLS UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION IN
SUPPORTING LIBRARIES

The main purpose of this research is to study and compare opinions of principals and teacher-librarians on the actual and expected role of principals in supporting school libraries concerning academic, school business affairs, personnel, student services and school public relations. The research results will be a guide for principals wanting to support and develop elementary school libraries. The research was conducted by distributing questionnaires to 589, that are the principals and teacher-librarians from 299 elementary schools, of which 374 questionnaires which amount to 62.5 percent, were returned.

The research result shows that both groups's opinions on the principals's actual roles at the moderate level and the principals's expected roles at the high level. The both groups's opinions on the principals's actual and expected roles are different at the significant of 0.05 level in 5 tasks.

On the top of this, the task that the principals performed and expected to be performed the most according to the opinions of principals and teacher-librarians are student services.

ภาควิชา..... บรรณารักษศาสตร์.....
สาขาวิชา..... บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์.....
2538
ปีการศึกษา.....
ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ ที่ได้ให้คำแนะนำ ปรีक्षाและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างมากและขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณพิมล กุลบุญ อาจารย์ ดร.พิมพ์ร่ำไพ เปรรมสมิทธิ์ และอาจารย์สุนทร โง้วธนะวัฒน์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง และเป็นกรรมการในการสอบครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์รุจิ ยุวดี ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ ข้อมูล

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของ ครู-อาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย จนทำให้มีสติปัญญาในการค้นคว้าหาข้อมูลมาใช้ในการเขียน วิทยานิพนธ์

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ อยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแต่บิดามารดา ตลอดจนผู้มีอุปการะคุณทุกท่านที่ได้ ส่งเสริมสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด จนทำให้มีวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขึ้นมา

อุรรัตน์ วงศ์ศิลป์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมุติฐานในการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	8
2 ปรัชญาวรรณกรรม.....	9
ความหมายของบทบาทและหน้าที่	9
บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหาร	12
บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา	15
บทบาทด้านวิชาการ	16
บทบาทด้านธุรการ	17
บทบาทด้านบุคลากร.....	19
บทบาทด้านกิจการนักเรียน	19
บทบาทด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทบาทในการสนับสนุนห้องสมุดของผู้บริหารโรงเรียน	22
บทบาทด้านวิชาการ	23
บทบาทด้านธุรการ	24
บทบาทด้านบุคลากร	25
บทบาทด้านกิจการนักเรียน	26
บทบาทด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	26
สภาพของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	27
ด้านอาคารสถานที่ของห้องสมุดโรงเรียน	29
ด้านครุภัณฑ์ของห้องสมุด	30
ด้านทรัพยากรห้องสมุด	35
ด้านงบประมาณ	36
ด้านบุคลากรห้องสมุด	37
ด้านบริการและกิจกรรม	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
งานวิจัยในระดับประถมศึกษา	42
งานวิจัยในระดับมัธยมศึกษา	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง	46
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	140
รายการอ้างอิง	159

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	165
ภาคผนวก ก. แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	166
ภาคผนวก ข. รายนาม โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร	196
ประวัติผู้เขียน	206

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.	จำนวนประชากรและ โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง.....	6
2-10	เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร.....	29-41
11-16	เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	51-56
17	สรุปความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูบรรณารักษ์ที่มีต่อ บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร โรงเรียนในงานทุกด้าน.....	61
18-22	ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูบรรณารักษ์ที่มีต่อบทบาท ที่ปฏิบัติจริงในงานแต่ละด้านของผู้บริหาร โรงเรียน.....	62-95
23	การจัดอันดับความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูบรรณารักษ์ ที่มีต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร โรงเรียนในงานทุกด้าน.....	96
24	สรุปความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูบรรณารักษ์ที่มีต่อ บทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนในงานทุกด้าน.....	98
25-29	ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูบรรณารักษ์ที่มีต่อ บทบาทที่ควรปฏิบัติในงานแต่ละด้านของผู้บริหาร โรงเรียน.....	100-130
30	การจัดอันดับความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูบรรณารักษ์ ที่มีต่อบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนในงานทุกด้าน.....	131
31-33	เปรียบเทียบบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่ควรปฏิบัติในงาน ทุกด้านตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละกลุ่ม.....	133-135